

לזכרו של סוף צבי ז"ל

סוף צבי

ז"ל

שירים לזכרו של פול צבי גיל

לזכרו של צביקה בן רות ואלי פול
נפול בצור שבזבנון בחשון בתשנ"ב נובמבר 1982

נער היית ; חכם וגבוה
סוב היית והתרחקת פעוון
דוגמא היית לחבריך התלמידים
ונסבעת מעשות מעשי ילדים

כך, הכרנוך בתקופה קשה
עת הקסנו פה עיד חדשה
בנצרת-עילית, בלב הגליל
אז, בגנת על כבור וחללת בחליל
גם התמסרת לקריאה בספרים
והבנת סוב את השעורים

צביקה בן אלי ורות
בפלת עם עוד רבים בשרות
בשרות העם והבסחון
באסון שקרה בלבנון

אותך, אי אפשר לשכוח
ועל מסירותך אין להתווכח
מנעוריך, חלק בבסחון לקחת
ואת מסירותך לעם הוכחת
עת ותרת על מסיבת תבו-מצרה
והבעת אז את התקווה
שיגבר שלנו הבסחון
ובחנו לעד יכון

שירים לזכרו של סוף צבי"ל

אך מאז שהעתקת את מקום מגוריך
יחד עם בני משפחתך והוריך
עברו חריסר שנים
ופתאום מצאנו את שמך בעתונות
בין הנופלים באסון שקרה בצור
ולא יכולנו את הרהורינו לעצור
כי ראינו לפנינו את דמותך
וקשה היה לנו להשלים עם מותך

אך, אנו וכל בני עמך
מקווים ש' יקום את דמך
ואת נשמתך בצורר החיים יצורו
וסוב יהיה בעולמנו ושלום ישדור
ובשלווה, אתה וחבריך על פסגתכם, תהיו נחים
כי בסותכם צוריתם לנו את החיים

לוי עולמי / בצרת-עילית / אייר התשס"ד

12/12/82

למשפחת פוגל

אני מבקש להביע את צערי העמוק ותנחומי על מותו של צביקה.
הכרתי את צביקה בעת למודינו בתיכון עירוני א'. הקשר החברי שנוצר בין צביקה
וביני נולד בעת שעורי ההחעמלות המשותפים כמעט בכל 4 השנים. הקשר בינינו התחזק
לקראת שרותנו הצבאי כאשר פתחנו את הכשר הגופני ע"י ריצה ארוכה על גבי מסלול הריצה
ותרגילי כשר. תקופה זאת הותירה בי רשמים רבים על צביקה - כבעל רצון עז, יכלת אישית,
שקט וענוה ובעיקר תכונות של ביצועיסט.

בגמר הלימודים נפרדו דרכינו והקשרים היו רופפים. בנובמבר 77 בעת שרות מלואים
באל-עריש פגשתי את צביקה כסמ"פ ב"שקר". צביקה היה באחד משתופי הפעולה הרבים שביצע
עם השב"כ. כשבוע היינו יחד, גרנו במחנה התעסוקה, צביקה עם המחלקה מהיחידה, ואני עם
היחידה שלי. בתקופה זו עקבתי אחרי עבודתו של צביקה.

צביקה הפליא אותי בעיקר בתחום של המנהיגות. מנהיגות אמיתית של מפקד שלא נזקק
לתרגילי מנהיגות, להיפך, רוח צוות מעולה, מצב רוח מצוין ותמיד חיוכים על פני הלוחמים

אכתבי תנחומים לאשפחתו של סוגל צבי ז"ל

ללא קטורים - כל אלה הם סממנים של שביעות רצון ומורל גבוה שמפקד יכל להעניק לחייליו. תמיד הערכת את אותם מפקדים שקטים, דמויות המנהיגות לוחמים בלא צורך בנאומים חוצבי להבות - צביקה באל-עריש - היווה לפני את הסמל. הפעולות שביצע כלילות - לא מנעה ממנו להוביל את חייליו בשעות בקר לאמונים וכשחזרו מיוזעים - התברחו והתגוששו. אני לעצמי אמרתי: אשרי החיילים שיש להם מפקד כצביקה.

בפגישתנו הבאה, הוא ספר על החלטתו להצטרף לשב"כ. ראיתי בזאת משום המשך לדרך השקטה בה פעל.

קשה לכתוב בלשון העבר על צביקה, כאשר רמותו עדיין מרחפת מול עיני, עם אותו חיוך משובב לב, במדים, בתלבושת אחידה ובבגדי ספורט על מסלול הריצה או על גבי המתח והטבעות.

אני מקוה שלא חדעו יותר צער.

אתכם

יגאל אברהמוב

מפרי 168 של פונק צבי ז"ל

כ"י היה חמ"ח של צב"ק נ"ל בחדש אלול תשנ"א
 15/3/78, מאמצע אלול תשנ"א
 בהספד נ"ח באלול 78 א 30 אלול תשנ"א.

לרבי!

אין מילים בפיו, ואין לי כוונות לבחם. להספיד או לנכות.
 הכאב הוא עצום ולא נתן להערכה. כל מילת ביחוס או הספד תהיה מיותרת
 וחסרת משמעות.
 בחרת בדרך מסויימת להעביר שרותך הצבאי. דרכם של אותם בחורים בפלאים
 אשר מדינתנו חייבת להם את קיומה. בחרת להיות באותה שמורת טבע נדירה.
 בים של צביעות שלאיגואיזם ועצימת עיניים. שלצערנו מאפיין את הסובב
 אותנו בכל התחומים. שמורת טבע של תברה סגורה אשר אנשיה חיים עדין לפי
 ערכים מקודשים של חברות אמיתית עזרם הדוית והגשמת אידיאלים.

בחרת בדרך. ידעת שעל מנת להמשיך בדרך שנחרת יש לשלם את המחיר אשר לעיתים הוא המחיר הכבד ביותר שאדם מסוגל לשלם – את חייו. ידעת ולא ברמעת! ליוותי אותך בראשית דרכך ועד לסיומה הסרגי בקרבות ורום לבנון. לא איפה את דמותך בהילה אגדית של גופלים. לא אעלה זכרונות סלקטיביים של יופי. לא אנסה ולא אוכל להביע את הרגשות שאני חש כלפך. השלום עדיין רחוק, רחוק מאד. הדרך לשלום סלולה בגופותיהם של המון נערים כמורך. גם מצידיו וגם סצד האויב. גורלך רבי, יכול להיות בחלתו של כל אחד ואחד מאיתנו אנחנו הממשיכים לסלול את הדרך לשלום. שכולנו בובות קטנות וחסרות אונים המרקדות לפי משבים של זרמים פולפטיים אדירים. הלכת רבי, וכולנו עדיין המומים. אני אישית עדיין לא מסוגל שלא לראות אותך ניצב בראיון בבקו"מ, הולך במסע, בוכה ברגעי משבר או סתם ברגע של קיטורים. לגבי אתה עדין בימצא איתנו. סלח לי אם אניע את האשליה, שאתה תהיה האחרון מהפלוגה. אני בסוף שרק אתה מביז עד כמה אני משלה את עצמי.

קטנים ואפסיים אנו מכדי להקל על סבלם של יקיריך אולם אבי מבטיח לך
שאנחנו עושים כמיטב יכולתנו.
זהו רבי, לא נותר לי אלא להדק את השפתיים ולתרוק שיניים נחוטר אוזנים.
חבריך יגדלו בצבא יהפכו למכ"ם קצינים ומילואימניקים. כולנו יחד
סמשיכים לצעוד לאט לאט אבל בסוף על הדרך שלא הגעת לסופה, הדרך הארוכה,
המיכשולים רבים. כל מכשול מקיז את דמנו. אבל בעתיד הרחוק, מישוהו יזכה
להגיע לסוף הדרך. אולי לא אנחנו, אולי אפילו לא הדור הבא, מישוהו יזכה
להגיע ולשפוט אם דרכנו הוכיחה את עצמה.
הדור שיזכה להגיע ידע להעריך אותך ואת חבריך וזיכרך לעולם לא ימחק
בהמשך הדרך וגם בסופה.
יהי זכרך ברוך.

מבט מהצד

גיבוש – כמה מרכיבים וערכים סמונים במילה אחת בה חמש אותיות.
כמה רעיונות נעלים, אוטופיה שאף פעם לא מתגשמת במאת האחוזים.
אוסף של עולמות שונים מקצה אל הקצה, המתארגנים למסגרת אחת של
חיים משותפים, מטרה משותפת, חויה משותפת.
מי לא דן בנושא: סוציאולוגים, פסיכולוגים ופילוסופים למיניהם
גדולי המצביאים והמפקדים; חיילים בלהט הויכוח הנצחי על סיב
מחזורים למיניהם.
גיבוש זה הרבה. זה הרבה יותר מורכב ועמוק מכדי מפישחו של אותו
הייל הצועק: "אנחנו מבוכשים". גיבוש זה הכל. מגוון של מרכיבים:
זה ססע פק"לים, זה עזרה הדדית, זה שמירה בסיסית, וזה דברים
הרבה הרבה יותר נעלים, וכמו כן גם דברים הרבה פחות משמעותיים.
שאפילו אינך חש בהם בשיגרת היום יום.

לא תמיד הגיבוש מתבטא באותה צורה נעלה שכולנו היינו רוצים
לגלות. באותם רגעים של התרוממות הלב, כשאתה מסתכל סביבך בהתרגשות
ואומר לעצמך: "אלו החברה שלי, הייתי מוכן לעשות הכל בשבילם".
דוקא על הצדדים האפלים של הגיבוש, על אותם מרכיבים אפלים שלו
על אותן מוסכמות חברתיות שנדחקות – אם בקלות, ואם מתוך מלחמה
קסנה או גדולה עם המצפון – לתת ההכרה. דוקא על צדדים אלה הייתי
רוצה לעמוד.

הרבה רגעים של גיבוש הכלל תובעים את הקרבן שלהם. לא יתכן;
בפרוש לא יתכן שכזה אוסף של עולמות, ניגודים, מנסליות שונה –
בקיזור, אוסף של עולמות – יהיו כולם באותו רגע על אותו גל.
ואז הרבה פעמים אותו חריג עצמו הוא הגורם המגבש של אותו רגע.
ואז מבין רעמי הצחוק הכללי אתה צריך לאוזן חדה מאוד להבחין
בבכיו של אותו יצור אומלל המשמש כ"דבק" לפלוגה באותו רגע.

גיבוש – זה לפעמים הסוף משחק, הרבה צביעות, המון הגררות
המנוגדת – אם יותר ואם פחות – להנחיות ולתחזיתים של אישיותך.
והרבה יותר מזה. לפעמים גיבוש זה פשוט דיכוי.
חברה זה דבר אכזר, אכזר מאוד. לא כל אחד מסוגל לסגל לעצמו
אה אותו משחק, שהאחר לא טורח אפילו לזה עליו את הדעה.
פלוגה זו חברה, וכמו כל חברה חובעת את הקרבנות שלה. הרבה
נפליים, חברה נושרים. רובם ככולם מסיבות מוצדקות, אם יותר ואם
פחות.

ופה מופיע האנגר שבגיבוש. להכניס למסגרת את אותם קרבנות
הגיבוש. את אותם אנשים שכשכולם נסחפים בהחלבות של מאורע מסויים
יושבים עם הראש באדמה, ומרגישים כנסע זר. את אותו יצור שמלכוד
נגדו את כל הפלוגה. הרבה פעמים בצדק, ע"י הצרות שהוא גורם בגלל
החריגות שלו.

אין דבר קל מלפסור אדם המחבט באוסף של בעיות המציקות לו ומעיקות עליו במילה "מיים". ואין שום בעיה לפסור יצור חריג מהגיבוש הכללי במילה "חרצף". ולהרביץ, ולקרוע כמו דג, ולקטול ו"שמיכות" ושנאה. בקיצור - דכוי - פחרון קל. נכון צבא זה לא מוסד לעזרה סוציאלית. נכון שזה לא גנון. אין ספק שלא כל אחד מסוגל לעמוד באוסף האתגרים הלחצים והמכשולים שעברה.

נכון שאנשים צריכים לעוף.

אבל לא לשכוח. החיים זה דבר גמיש, דינמי, משתנה. אף פעם אחת לא יכול לדעת אם בעתיד, אם כחייל ואם כמפקד, או אפילו בתור

אזרח בחברה שתמצא בה:

אתה - שאתה אחד מן החברה, שמעולם לא סבלת מבדידות, שאחיה מהעילית. שדחפה מסעות, שתמיד זכית להערכה וליחס חם ואוהב של החברה.

אתה - שלא היססת להסתער בשאגות חמס אכזריות על אותו יצור חריג ומבוהל, ולקסול ולדכא. או אתה שנגדרת פתוך פסיביות שלא עמדה בקנה אחד עם אישיותך. דוקא אתה עלול ביום מן הימים למצוא אח עצמך במצב שאתה רחוק מלדמיין לעצמך שתגיע אליו.

מצב שבו תזעק להבנה, למילה טובה, ולעזרה מכל סוג שהוא. ודוקא אותו יצור אומלל יעמוד בצד השני של המיחרס. ואולי אפילו תשמע לו באותו תפקיד שהוא שימש לך. אולי תהיה אתה הגורם המגבש שלו לגבי החברה שהוא ימצא בה. ואולי סתם פורקן לירידות.

בקשר להמשך דרככם כמפקדים. רבותי, רק לזכורו אין דבר קל מלהרוס, לדכא, לשרוף ולפלוט החוצה. לבנות, להבין, לחדור פנימה הוך כדי העמדת עצמך במבחן - זה קשה, זה במיש. זה לא המיד מחמיא לאישיות שלך. אבל זה אחד המרכיבים של התקרבות לאותה אוטופיה - גיבוש, שאף פעם לא מושגת במאת האחוזים.

ואז בשעת מבחן, בשעה שהמילים היפות, המשחקים והצביעות לא ממלאות תפקיד. בשעה שהמילים נעשות מיותרות. והעובדות עומדות במבחן המציאות. בשעה שחייך וחיי הסובבים אותך מנסלות על כף המאזניים. וחיי האחר תלויים בשני - רק אז אפשר להבהין אם אנחנו קרובים לאותה אוטופיה, או שסתם הכל מתנפץ כמו בועה סבון מנופחת.

מחנה. ביום. מנחה. 8 שעות

פקודת יום (סגל כלונה ה') - שבוע שלישי לביום

סגל נובמבר 6 היקרו

מזה שבועיים אנו עומדים בגאון מול אויב אכזר, מאומן, ומצוייד במיטב הציווד, הטכניקה והאמצעי
אנו עומדים מעטים מול רבים ובשתי חזיתות, בלחמים בחרוף נפש והודפים נסיונות תקיפה מצד
גותבים, זרוקים ורוכבי ג'יפים למינהם. אחי הלוחמים - שלב הבלימה נסתיים, שלב הכתישה
בעיצומו יום הדין קרבו!!!

סגל ה' הלוחם - שנסו מתנכם - יום שלישי הוא יום הדין - יום המתקפה הגדולה. החזיקו מעמד!!!
האויב עלול לבצע מבצעי התאבדות נואשים.
הלחמו על כל שער בצפרנים, האוזן בכל כוחה ירוקה ונעלי בקו"ם שחורות שבאזור, לקראת
המתקפה הגדולה,

והעיקר - קדימה לא להתיאש.

מפרי 168 פאפולאריזאציע

חילים יקרים ו"מפובקים" שליזן

דאס איז די צווייטע פאפולאריזאציע

קשה לכתוב מאמר לעלון סיום אמון לוחם מנקודת השקפתו של מ"פ מיל.

אולם בטרם יהפוך פרק הצבא בחיי למחסת זכרונות נוסטלגים ההולכים ומטשטשים בנבכי העבר, אני חייב לכתוב לכם מספר שורות אשר תקומי הכנה שהן אכן יצליחו לבטא את החלק המזערי מאשר אני חש כלפיכם.

אינני ממכון לסכם את העבר. בזאת דשנו מספיק ועוד נדוש מספיק, כשנשב ונעלה זכרונות על כוסות קפה.

בטוחני שככל שתפליגו בניסיונכם הצבאי תדעו יותר ויותר להבין ולהעריך את אשר עברתם ואת העבודה שהסגל שלכם השקיע בכם. ובזאת סיימתי את חלקי בנושא העבר. והעתיד כולו לפניכם, כאשר צעדיכם לקראת העתיד הרבה יותר בטוחים והרבה יותר מנוסים לעומת צעדיהם של אוסף הנערים התמימים והנחמדים אשר עמדו נרגשים לפני הביתן. ובשמדברים על העתיד, אני חייב למסור לכם מספר עקרונות אשר מילויים החלקי על ידכם ישמש לי כאות להצלחתי בעבודתי אתכם.

אין שום בעיה בצבא שלנו, על המבנה וההיררכיה שלו, להכנס לאוירה של קוטרים, עצימה עיניים והסגים חלקיים. הרבה יותר קשה להתמודד, לחשקיע לחפור ולהוציא יש מאין.

הרבה יותר קשה להלחם ולחיות כשלא חמיד הטובים אותך מסוגלים בכלל לדמיין ולהעריך את אשר אחת עושה בשבילם. החשוב הוא להלחם למען מטרה מסוימת ולקצור את הפרות. כאשר הפרות לא תמיד יראו לסובבים אותך כפירות ולפעמים אפילו להיפך.

עוד דבר תזכרו, הזאב הבודד ביותר שאפשר למצוא הוא מפקד העומד לפני הכרעה וככל שתתפסו בסולם הדרגות, כן ירבו רגעי הגדידות שלכם. כל שתשקיעו - כן יפחחו רגעי הגדידות שלכם בתור מפקדים. אף פעם אל חותרו לעצמכם בשום חתום שהוא, כי אף פעם אחס' לא יכולים לדמיין לאיזה מצבים אתם עלולים להקלע.

אל חשכו דבר חשוב, צבא נועד לדבר אחד בלבד, למלחמה. כל השאר זה חגוף הטפל ועיי' להעמיד צבא שלט למלחמה אנחנו חייבים לחת את המכסימום כפרטים, והמכסימום שלכם גבוה משל אחרים. חוכמו שכל צעד נוסף שאחם צועדים בצבא ירחיב את האופקים ותדעו לבחון כל דבר מנקודת ראות הרבה יותר בזוגת ונכונה.

עיקר העיקרים רבותי הצעירים, לעולם אל חשכו שחייל הוא בראש וראשונה אדם, ואדם מסוגל להפתיע. המוח האנושי יוהר מדי מורכב ומסוכך ובלתי ידוע מכדי שתחליטו שאחם מספיק מנוסים וחכמים להבין אותו. כמו שאחם ציפיתם להבנה, לאוזן קשבת - כך יצפו חייליכם מכם.

מנקודת השקפה המפקד, לעולם אין חיל טוב וחיל רע. יש חיל שזקוק לעזרת המפקד יותר וחיל הזקוק לעזרתו פחות. לעולם אין בחור טוב וזונה, יש בחור פתוח לחברה, ויש בחור שצריכים לגרום לו לחרות לחברה או לגרום לחברה לחזק אותו. אל חלכו שולל אחרי חיתיות מזויפת ופליטה מהירה החוצה של חיילים. - הכל בכליית. מחזוריים שגמרו מחי מעט תוך כדי מסכת של פליטות החוצה, פשוט גיסו לא נכון ונכחו לא נכון.

מלה של מפקד טוב שקולה כנגד העונש החמור ביותר של מפקד גרוע. נסו לגרום לחיליכם שיציתו לכם מחור הערכהם אתכם כמפקדים ולא מתוך הפחד שהם רוחשים לכם. זאת כמובן מבלי להקל בשום עונש שמגיע כמו שאחם תראו כמפקדים, ככה יראו חיליכם כמפקדים. אמר מי שאמר "אין חילים גרועים - יש מפקדים טובים ומפקדים גרועים". בשעה מבחן - המבחן הוא של המפקדים ולא של החילים בכל תחום שהוא אם קל ביותר ואם הקשה ביותר.

זהו רבותי. על סצה המזלג כמובן. אבל בטרם נפרד איש איש לדרכו, אני חייב להזכיר עדיין שני נושאים:

הראשון קשור בכם - אתם עומדים להתפזר לאחר קורס מכ"ס. אני מקווה בכל מאווי שאף אחד מכם לא יחליט שזהו סוף תרומתו לצבא ויחפש את החיים הקלים של הראש הקטן. אל תראו ביחידה קטנה את מקומכם היחיד, גם מפקדים וקצינים בכל יחידת שדה שהיא, עושים עבודה חשובה לא פחות ולפעמים מרבית יותר מאשר כל יחידה מובחרת.

נצבאנו כיום מ"מ בצנחנים או בגולני תורם לצבא ולחברה יותר מאשר הרבה לוחמי סיירת מובחרים בכל שיהיו. תרומתכם נצבא היא ביחס ישר לתרומתכם לחברה הישראלית שבה זקוקה לידיים טובות שיחזיקו את בניה בצבא. כל אחד שיפלוט את עצמו מן המאמץ אראה בו את כשלוני האישי.

חשני קשור בסגל שלכם, שאני חייב לכולו תודה והערכה כנה על שאעדו איתי לכל אורך הדרך. אם אלו המכ"ים, הן הצעירים והן הוותיקים, שתרמו כל אחד בדרכו שלו. אם אלו כוחות המנהלה המשומנים שתרמו הן לפלוגה והן למורטל בניצוחו של וינבוש והסמלים דדי וקנט, לאחר מכן העמד של סבתאי ואדטו. ואם מורי הכושר של הפלוגה כסאדולאי פתח נדגן המשיך.

אחרון חביב יוסקה החובש המהורה ציון דרך בתולדות החובשים בהדרכה. לשני הממ"ים שור נגוסן אני חייב לומר משפט אחד בנפרד שיביע את הכול: - לא יכולתי לבחור טובים מכה. כי פשוט אין טובים מכה. היה תענוג לעבוד אתכם לאורך כל הדרך ותמיד אזכור אתכם לטובה כל אחד בדרכו שלו.

אז להחראות לפלוגה ולעגל גם יחד בחקונה לשמור על קשר.